

nový **klus**

Mesačník občanov Veľkého Klíža

číslo 2.

rok 2023

ročník XXVIII.

■ Pohľad do priestorov kultúrneho domu svedčí o tom, že karneval detí sa vydaril nad očakávanie. Foto – Jakub Švirloch

MÁTE AJ VY RADI MASKY?

Človek je jednoznačne tvor tvorivý. Svoju kreativitu využíval už v prvopočiatkoch svojej existencie a to v prvom rade v boji o prežitie. Postupne, ako sa jeho mozog zväčšoval a rozvíjalo sa abstraktné myslenie, vymyslel, okrem pästného klinu, luku a šípu, aj masku na tvár. V praveku to boli pravdepodobne hlavy zvierat, od ktorých očakával, že získa silu daného zvieraťa. V antickom Grécku boli masky využívané v divadle, pri hrách tragédií a komédií, aby sa zvýraznili vlastnosti hranej postavy. A napríklad indiánske masky šamanov boli určené na uzdravovanie a liečenie. V súčasnosti sa s maskami najčastejšie spájajú karnevaly. Najznámejšie karnevaly sa konajú v Brazílskom Riu a v Benátkach. Benátsky karneval má svoju 800-ročnú tradíciu a výrobcovia masiek mali kedysi svoj cech. Ľudia stále majú v oblube preobliekať sa, skrývať tvár a preberať na seba identitu niekoho iného. Zabúdajú tak na všedné povinnosti a starosti. Slovo karneval pochádza z latinského slovného spojenia „carni vale“, čo v preklade znamená rozlúčka s mäsom. Zároveň odkazuje na rímskeho boha Bakcha, resp. gréckeho boha Dionýza, ktorý je bohom vína a nespútanej zábavy. Podľa prameňov z obdobia Veľkej Moravy sa u nás v 9. storočí používal termín mjasopust, čiže koniec jedenia mäsa pred pôstom. V Česku sa toto slovo zachovalo ako masopust, na Slovensku sme však neskôr prebrali nemecký názov fašiangy. Určite však všetci môžeme povedať, či sa vysloví slovo karneval, alebo fašiangy, každý vie, že je to čas určený na zábavu, plesy a dedinské sprievody v maskách. Potom nasleduje 40 dňový pôst, až do Veľkého piatku, zavedený koncom 4. storočia kresťanskou cirkvou. Pred pôstom sa zabávalo aj v našich končinách, v kultúrnom dome. Konal sa karneval pre deti, po dobe online-karnevalov, konečne naživo a naozaj nespútane. Pestrofarebne vyzdobená sála očarila návštevníkov hneď pri vstupe. Okrem detí, boli v kostýmoch aj viacerí dospelí. Klíšske bosorky na úvod s deťmi zatancovali bosorácky tanec, mohli sme vzhliadnuť „dospeláčku“ Pipi Dlhú Pančuchu, ľudovo oblečenú dievku a veselé prasiatka v bufete. Detské kostýmy hýrili nápadmi od výmyslu sveta. Kvalitný spev a zábavu cez rôzne aktivity a pesničkohry predviedol Miro Jilo.

(Pokračovanie na str. č. 6)

PÔST A FARIZEJI

„Prečo sa Jánovi učeníci a učeníci farizejov postia a tvoji učeníci sa nepostia?“, pýtali sa raz Ježiša. „Nemôžu sa postiť, kým je ženích s nimi“, odpovedal im.

Aj na tomto rozhovore môžeme vidieť, aké dôležité miesto mal pôst v živote veriaceho Žida. Jednotlivé náboženské školy, či samotní učители, učili svojich žiakov, nasledovníkov, ako sa majú postiť. Ježiš to svojich učeníkov neučil. A to bolo ostatným do očí. Najmä farizejom, s ktorými bol Ježiš v neustálom konflikte.

Za všetkými farizejskými snahami bola hlboká náboženská odhodlanosť plniť vôľu Božiu. Pretože sa mnohé predpisy Zákona dali s vtedajším „novodobým“ životom len ťažko zladať, boli stanovené pomocné smernice, ktorými sa dal Zákon obchádzať a pritom neporušovať.

Za kráľovnej Alexandry (76 pr.K.) nastal zlatý vek farizejov, keď im ponechala neobmedzenú voľnosť a rozkázala ľudu, aby sa im podrobil.

S prihliadnutím na toto dejinné pozadie môžeme lepšie porozumieť priebehu udalostí v Ježišom živote. Bola to nevidaná odvaha, keď Ježiš vyzýval „zbožných“ týchto mužov verejne na pokánie... Preto farizeji požadovali popravu „klamára“ z Nazareta.

Ježiš pranieroval spovrchnenie ich náboženského života tými najostrejšími slovami. Napádal ich spôsob modlitby a kritizoval tiež pôst: „A keď sa postíte nebuďte zamračení ako pokrytci, znetvorujú si tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru, hovorím vám, už dostali svoju odmenu. Keď ty sa postíš, potri svoju hlavu olejom a

(Pokračovanie na str. č. 2)

■ Do pestrého programu fašiangového večera patrila aj táto skupina z fiktívneho domova pre seniorky (viac o podujatí vo vnútri čísla). Foto – Peter Maťašeje

Blahoželáme

V mesiaci február 2023 oslávili svoje jubileum títo naši spoluobčania:

Milan Gubov – 50 rokov
Roman Bielich – 50 rokov
Pavel Valuch – 60 rokov
Roman Ďurina – 60 rokov
Ing. Jozef Jašík – 70 rokov

Z najstaršej generácie oslávili svoje narodeniny títo naši spoluobčania:

Emília Bielichová – 85 rokov
Oľga Bielichová – 88 rokov

Oslávencom srdečne blahoželáme a prajeme im predovšetkým pevné zdravie, Božie požehnanie a spokojnosť v kruhu svojich najbližších.

Redakcia Nového Clusu
 a pracovníci obecného úradu

* NOVORODENCI *

.....

† OPUSTILI NÁS †

Mária Masaryková, rod. Najmanová
 * 1.4.1951 † 8.2.2023
Mária Švecová rod. Drgulová
 * 18.2.1934 † 25.2.2023

SPOMIENKA

Dňa 22. februára 2023 uplynuli 2 roky, ako náš drahý

Paľko Paliatka

ktorý robil 50 rokov obecného zvonára v našej dedine, nás navždy opustil.

Odišiel ticho, už nie je medzi nami,
 no v srdciach našich žije stále spomienkami.
 brat Peter, sestra Boženka,
 švagriná Evka s deťmi

SPOMIENKA

„Sú ľudia, ktorí pre nás znamenajú celý svet. O to ťažšie je ich stratiť a uchovávať len v spomienkach.“

Dňa 19. februára 2023 uplynulo 14 rokov, odkedy s láskou, úctou a vďakou spomíname na našu drahú mamičku, manželku a babinku

Máriu Poliakovú

Posielame pozdrav do neba: milovali sme Ťa, milujeme a milovať budeme navždy. Chýbaš nám... Tvoji najbližší

SPOMIENKA

V myšlienkach Ťa stále máme
 a s láskou si na Teba spomíname.

Dňa 21.2.2023 sme si pripomenuli nedožitých 90 rokov našej mamy, starej mamy a prastarej mamy

Alžbety Spišiakovej

S úctou a láskou

v modlitbách na Teba spomína
 dcéra Marta s celou rodinou.

Udalosti, Postrehy a Novinky slovom a obrazom v skratke

○ OZ Tu žijeme a obec Veľký Klíž pripravili možnosť kultúrneho vyžitia na piatok 27. januára. V rámci večera nazvaného ZIMNÉ KINO boli premietnuté dva filmy. Najskôr rozprávka **Princezná rebelka** a neskoršie film **Láska na špičkách**.

■ Krčmárom v znovuotvorenom zariadení je Anton Siegart. Foto – Peter Maťašeje

○ Srdečný pozdrav z pobytu vo Vyšných Hágoch našej redakcii zaslal Paľko Neštepny. Touto cestou mu za toto milé príjemné prekvapenie ďakujeme!

♦ ♦ ♦

○ Po dvoch mesiacoch a šiestnástich dňoch bolo znovuotvorené Pohostinstvo v Klížskom Hradišti. Stalo sa tak v piatok 17. februára. Prenajímateľka Slávka Galková od uvedeného dňa ponúka pre širokú verejnosť posedenie v príjemnom prostredí.

♦ ♦ ♦

○ V zasadačke kultúrneho domu sa v utorok 21. februára stretol starosta obce so všetkými ochotnými ľuďmi – fašiangovníkmi, ktorí pre verejnosť pripravili bohatý sobotňajší program. Prítomní boli aj niekoľkí poslanci obecného zastupiteľstva. Príjemné hodnotiace posedenie s pohostením spestrila svojim spevom a hrou na heligónke Sofia Grigová zo Solčian.

Informácie zozbieral, napísal a zostavil
 Peter Maťašeje

PÔST A FARIZEJI

(Dokončenie zo str. č. 1)

tvár svoju umy, aby nie ľudia videli, že sa postíš, ale svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti“.

Teda nie ako sa postím, ako to robím, ale či ma môj pôst, odriekanie, umŕtvenie približuje k Bohu, či dokážem prijať jeho vôľu do svojho života, či sa ním nechám viesť. Nie je dôležitý vonkajší efekt, ale zmena vnútra.

Je tragické, že práve horlivosť pre Boží Zákon priviedla farizejov, ktorí boli náboženskou elitou národa, ku skostnateniu zbožnosti.

Ježiš bol nekompromisný. Kto chcel patriť Božiemu kráľovstvu, musí bezvýhradne prijať spasiteľné činy Božie so všetkými jeho dôsledkami.

Každoročný veľký pôst nás nabáda upevniť svoj vzťah k Bohu. A my často iba zopakujeme pôstne skutky z minulého roku. Prežime tohtoročný pôst tak, aby sa z nás nestali novodobí farizeji, ktorí sa postia, aby ich ľudia chválili, ale k Bohu Otcovi sa vôbec nepribližia.

Mgr. Patrik Adam, správca farnosti

Žil ako veriaci katolík a roduverný vlastenec – Slovák

V uplynulých dňoch sme si pripomenuli **dvadsiate výročie** úmrtia nášho najvýznamnejšieho rodáka - 23. februára v roku 2003 vo veku 82 rokov odišiel do večnosti Profesor emeritus MUDr. Rudolf Korec, DrSc. V rokoch 1990 - 1991 rektor Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, zakladateľ a čestný predseda Slovenskej diabetologickej spoločnosti, čestný člen ôsmich slovenských aj medzinárodných vedeckých inštitúcií. Okrem všetkého iného bol nadšený podporovateľ Nového Clusu. Redakčný archív obsahuje množstvo vzácných listov, ktoré sme od neho dostávali. Nielen listy, ale aj osobné stretnutia s ním boli a sú azda tým najvzácnejším, čo sme v súvislosti s tvorbou našich novín mohli zažiť. Pán profesor bol veľmi hrdý na to, že v jeho obci vychádzajú noviny nie raz kladne hodnotené aj v rámci celoslovenských novinárskych súťaží.

Keď mohol, vždy prišiel na svoj milovaný Klíž, do svojho rodného domu, do kaplnky Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. Pozývali sme ho aj na slávnosť Inaugurácie novej poštovej známky s naším románskym kostolíkom. V jednom z posledných listov starostovi obce Ing. Antonovi Stankovi oznamoval a ospravedlňoval svoju neúčast: „Som objednaný k vyšetreniu a už k druhej operácii pre moju závažnú až smrťaci chorobu na Onkologickú ústav do Brna. Zostávam so srdečným pozdravom všetkým

účastníkom a mojim rodákom - Klížanom“. V spomínanom liste vyjadril radosť i hrdosť nad poctou pre jeho rodnú obec v rámci novej edície známok Krásky našej vlasti. Aj tieto slová podčiarkujú úprimný vzťah tohto vzácného človeka, s ktorým sa viaceri našich občanov 1. marca 2003 naposledy rozlúčilo na Rímskokatolíckom cintoríne v Zlatých Moravciach.

Peter Maťašeje

Fašiangová

Fašiang je milý sviatok, ponúknite šunky plátok, slaninku aj klobás pár, neľutujte pre nás tento dar. My vám za to zaželáme, zdravie, šťastie, požehnanie, nech sa majú dobre muži aj ich rúče milé panie. Keď pálenky pridáte, do roka si vašu dcéru isto – iste vydáte a keď dáte vína, oženíte aj syna.

Nebol by to fašiangový sprievod aby neprešiel aj po Obchodnej ulici. Fašiangovníci sú tu očakávaní. Víťajú ich tu s úctou, vždy slávnostným príhovorom, ktorý prednesie JUDr. Jozef Stanko. Ten tohoročný radi uverejňujeme.

Milí fašiangovníci!

Dovoľte mi v mene všetkých tu prítomných, aby som Vás, ako poverený správca tohto gazdovského dvora, čo najsrdečnejšie privítal a poprosil Vás, aby ste s láskou prijali naše tradičné dary, klobásku a slaninku, ako aj skromné pohostenie.

Je neodmysliteľnou skutočnosťou, že čas pravidelne rok k roku pridáva, len spomienky nám necháva, no a my sme sa ani nenazdali, spomienky z hlavy ešte nevymazali a už je tu zas ten nový fašiangový čas.

Už tu znovu máme fašiangovú oslavu, avšak vďaka Vám všetkým účinkujúcim i organizátorom, každý rok novú a my všetci sa nesmierne tešíme, že nového fašiangu dožili sme sa znovu.

A ja Vám všetkým moji srdcu milí, vinšujem na tieto fašiangy:

- že by ste všetci mali po celý rok pokope a v plnom zdraví celú rodinu,
- nech sa Vám všetkým pred voľbami ľahko dýcha, že by bol zaplatený plyn aj elektrika,
- nech máte stále v chladničke lacné potraviny, že by Vám eurá zvyšovali, na nákupy a iné nevyhnutné výdavky, aj pre Vaše deti a ženy,
- tiež chlapom na pívko i malú slivovičku, že by každý úprimne ľúbil svoju polovičku,
- že by ste na výplaty a dôchodky nespievali žalmy, ale aby Vám zostalo aj na dovolenky, kde rastú iba palmy.

Nech teda veľa ďalších fašiangov, ako tradícia velí, dožijeme v zdraví, nezabúdajme, že v našom živote, treba vždy ustupovať hlúpejšiemu, pomáhať slabšiemu a naplňovať svoje srdcia láskou a pokorou. Majme neustále na pamäti slová sv. Augustína: „Laskomosť je ako oheň, čím viac prikladáš, tým je väčší.“

DOBRA NOVINA 2022

Tak ako každý rok, tak aj v roku 2022 sa naša farnosť Veľký Klíž zapojila do misijnej aktivity Dobrá novina. Po dvoch rokoch, kedy sme kvôli protipandemickým opatreniam mali „len“ stacionárnu pokladničku v kostole, sme opäť mohli vyraziť s dobrou zvestou do domov medzi ľudí – medzi vás. Tento rok sme sa spojili pod jedno aj s našou filiálkou, s Ješkovou Vsou, ktorá sa doteraz zúčastňovala tejto krásnej aktivity samostatne.

V prvom rade by som sa v mojom mene i v mene Dobrej noviny chcela poďakovať všetkým koledníkom, ktorí sa do koledovania zapojili, i vedúcim skupiniek, ktorí sa podujali zorganizovať celé skupiny koledníkov. Za spoluprácu by som sa chcela poďakovať aj pánovi farárovi. V neposlednom rade ďakujeme všetkým vám, ktorí ste podporili Dobrú novinu či už finančne, alebo modlitbami. Aj vďaka vašej podpore sa môže podať zmeniť púť v Keni na oázu a záhradu pre tých najchudobnejších.

Koledovalo sa v troch skupinkách. Jedna koledovala na Hradišti, jedna na Klíži a jedna v Ješkovej Vsi. Skupinku na Hradišti viedla Janka Hudoková. Bolo v nej 7 detí, konkrétne Miška, Katka a Evka Dolná, Emka Beňová, Samko Grach, Timejka a Sandra Gendiarová. Pridali sa aj 4 dospelí, a to Ing. Marek Stanko, Lukáš Valuch, Júlia Hudoková a Dávid Hudok, ktorý skupinku sprevádzal na gitare. Druhú skupinku, ktorá koledovala na Klíži, viedla Zuzka Radošovská spolu

Zároveň mi dovoľte, poďakovať Vám za všetko, čím nás v našom živote touto oslavou dlhé roky vnútorne obohacujete a naše srdcia naplňate radosťou.

Prajeme Vám i Vaším rodinám, aj v tomto roku úspech v každom živote kroku, zabudnime spoločne, pri dnešnej zábave na bolesť, všetky trápenia, starosti a prežívajme aj tieto fašiangy roku 2023, len vo vzájomnej láske a radosť, nakoľko láska jej rozdávaním neustále rastie.

Tak teda dovidenia fašiangy aj turíce, nech sa my tu z Obchodnej ulice, takto všetci pokope, pri dobrej zábave, po zvýšení plátov a dôchodkov zídeme aj nabudúce.

Veselý a bohatý fašiangový deň

Tohtoročný deň venovaný fašiangovej veselosti vyšiel na sobotu 18. februára. Mnohí sa naň tešili a zo zvedavosťou očakávali aký bude. Vydaril sa. Skutočne. Všetko bolo tak, ako má byť. Najskôr všetci tí, čo majú radi zabíjačkové výrobky smerovali do kultúrneho domu. V ponuke boli na predaj klasické dobroty a špeciality. Krátko popoludní sme trpeli. Počasie bolo dosť neisté a dažďu – ako sa vraví – viseli nohy. Napokon nepršalo. Ako dobre. Sprievod s viacerými fašiangovo veselými postavami doplnili speváčky z Chor de Clus. Na heligónke ich sprevádzala Sofia Grigová zo Solčian. Mladá hudobníčka všetkých udivovala svojim brilantným umením. Nielen pekne hrala, ale aj spievala. Bolo to nečakané a príjemné oživenie celého toho diania, ktoré začínalo na dolnom konci Klíža. U Paučekov. Po prejení celej obce a viacerých veselých zastavení s bohatým pohostením, spevom a tancom sa končilo na Pláni.

To však zďaleka nebolo všetko. Napokon, dobre to viete. Obecný úrad spolu s fašiangovníkmi a ďalšími ochotnými ľuďmi zapojenými do príprav, realizácie a zabezpečení všetkého potrebného večer pozýval do kultúrneho domu. V tradične nápaditom a zábavnom programe sme zaiste mnohí, čo sme tam boli mohli prežiť veselost a príjemné chvíle spolu s priateľmi, ľuďmi ktorí sa chcú stretať aj pri takýchto podujatiach. Do tanca hrala skupina Mistrál. Na úvod všetkých pozdravil a poprial príjemnú zábavu starosta obce Ing. Anton Stanko.

Už bolo dávno po polnoci no hudobné tóny nenechali prítomných vychladnúť. Tancovalo sa, zabávalo, osviežiť sa dalo v Pekle, či pri dobrom pívku Janka Šustera hore v sále. Na stoloch boli fašiangové šišky, ktoré napiekli ženy z nášho klubu dôchodcov.

Dobre bolo! Ako už v úvode bolo uvedené - tak ako má byť. Všetkým účinkujúcim, ako i všetkým okolo patrí veľké poďakovanie. Verejné, nahlas a trebárs aj takto, prostredníctvom našich novín.

Peter Maťašeje

so 4 deťmi a 3 dospelými. Z detí ste mohli vidieť a počuť sestry Nelku a Zojku Benkové, bratov Borisa a Jakubka Belianských, z dospelých to boli Paulína Maťašeje, Terezka Urbanová a Ing. Hanka Húdoková. Tretiu skupinku mala na starosti Veronika Kráľová, ktorá ju zároveň sprevádzala na flaute. Spolu s ňou vás prišli do Ješkovej Vsi potešiť 4 deti, a to Kristína Čičmancová, Natália Valná, Paulína Kráľová, Janka Kráľová a 2 dospelí – Zuzka a Palino Kráľovci.

Priebeh tohoročného koledovania sme zhodnotili v klube hasičov na Hradišti. Porozprávali sme sa pri teplom čajiku a vypichli sme rôzne postrehy a nápady na zlepšenie nasledujúcich ročníkov. Novinkou tohto roku bolo zapisovanie sa. Pri spoločnom hodnotení sme skonštatovali, že nám takýto spôsob organizačne veľmi pomohol. Viem, že to bola veľká novinka, no vzhľadom na to, že je to organizačne oveľa efektívnejšie (hlavne pre koledníkov), verím, že po „vychytení všetkých múch“ bude tento systém prínosný pre všetkých. Práve preto, že to je nový systém, ospravedlňujeme sa za vzniknuté chyby (napríklad za to, že sme niektorých z vás možno omylom vynechali), i za problémy pri zapisovaní (ktoré sa v budúcnosti budeme snažiť vylepšiť).

Každá skupina koledníkov navštívila plus mínus 30 domov. Dokopy sa vyzbieralo 1623 € (Klížske Hradište – 613 €, Klíž – 420 €, Ješkova Ves – 560 €). Vzhľadom na to, že naša farnosť nepatrí medzi najväčšie, je úžasné, že sa takáto suma vyzbierala. Za to vám všetkým patrí veľké Pán Boh zaplatí!

DiS.art Katarína Melušová

Púť po Klížskom Hradišti...

Už dosť dlho som premýšľal nad tým, akým spôsobom by bolo ešte vhodné prejsť celé Klížske Hradište. Chcel by vidieť čo zostalo ešte staré, ale hlavne čo pribudlo nové. Prejsť pešo od uličky cez dedinu k ďalším uličkám sa stalo už asi 20 rokov nemožné. A tak zostala mi jediná možnosť. Prejsť to mojim autom, vidieť moje rodisko. Dňa 20. januára 2023 o 12,00 som sa rozhodol a išiel som.

Svoju „púť“, ako to nazvala Anka Dobiašová, bývalá úradníčka Obecného úradu Ješkova Ves, som začal „Pláňou“. Je to ulica na vrchu dediny s odbočením do ľava. Tu voľakedy stál jeden – jediný dom. Bol to dom Antona Kňaze. Bol to otec Evky Gašparovýchovej z Klíža, ktorá už nie je medzi nami a býva tam jej syn Vlado. Do tejto lokality sme chodili s radosťou páť aj husi, lebo to bolo blízko. Húsky pozberali zrno v ponechaných kláskoch, neskoršie uspokojili sa aj s porastlinou narastenou zo zrna. Teraz je tu už niekoľko domov. Skoro na konci vľavo býva môj rovesník, dlhoročný šofér autobusu Imrich Bujna, nar. 1935, spolu so svojou manželkou Mariškou – sprievodkyňou, čo vydávala a kontrolovala cestovné lístky. Vyvolal som ich, zvitlalo sa s nimi a poprial v novom roku zdravia. Nezabudol som Marišku poprosiť, aby môj srdečný pozdrav odovzdala aj švagrinej Anne Bujnovej – Dobiašovej, Marekovej mame, ktorá má 97 rokov. Imrichko bolestivo s nožičkami vystrojil ma až pred dom! Ako odchádzam a prejdem trochu viac do polovice s odbočením doprava, tu vyrástla nová ulička. Začína vpravo postaveným domom Jožka Spišiaka a Karola Lauku, ktorí už nežijú. Domy nie sú vo veľkom počte aj vľavo. Cesta, ktorej voľakedy ťažko bolo povedať že je to cesta, dnes veru áno, vyasfaltovaná, voda, ktorá tiekla po ceste je usmernená a preteká v rigoloch po oboch stranách cesty.

A tu býva ten, ktorého chcem navštíviť – podať ruku a popriať zdravia v novom roku 2023. Je to Anton Valúch, nar. 1936, dlhoročný futbalista, pracovitý a čo hlavne, priateľský, kamarátsky človek.

Po rozlúčení moja púť pokračovala do „Hlbokej cesty“. Tam pozrel som starý cintorín a cestou späť som zaparkoval v blízkosti domu Júliusa Gubova, 84r. Švagrína (nežijúceho Emila Gubova manželka) mu oznámila, že ho niekto hľadá. Áno, pozdravili sme sa, trochu porozprávali. Odkazom pozdravil som jeho sestru Irenku Dzianovú, ktorá má 91 rokov. Vážim si takých ľudí ako je on, čo sa angažuje pre dobro svojej dediny. Už spomínaná výstavba kultúrneho domu, turistika – presekávanie turistických chodníkov, v pokročilom veku zasa spevokol, atď...

Po odchode do malej uličky vľavo vedľa domu Janka Turčeka sú iba dva domy. V jednom býval a aj dožil môj spolužiak Jozef Bujna, nar. 1935.

No, a teraz idem cez dedinu. Rýchlostným stupňom č.1, aby som čím viac

videl. Či vpravo, alebo vľavo, striedajú sa tu domy staré s novými. Mám dojem, že tých starých (nad 100 rokov), je viac. Niektoré sú ešte v takom stave, že sú obývania schopné a aj sú obývané. Napríklad kde býval Ferdinand Bujna, inseminátor, Mikloš Bujna, obecný hlásnik, Gregor Bujna, hudobník, čo hrával na tej najväčšej basovej trúbe.

Na opačnej strane, vedľa poschodového domu Jozefíny Bujnovej, je vpredu prístavený relatívne novší dom, vzadu ešte menší a medzi nimi sú učupené dva domčeky, ktoré majú cca 150 rokov. Býval a žil tam Ondriš Smatana ešte pred I. svetovou vojnou. V tejto vojne (1914-1918) mu padol jeho syn Jakub. Obaja boli muzikanti, otec na píšťalke a syn na cimbal. Takto mi podal informáciu v roku 1997 vtedy žijúci Tomáš Stanko, starý otec Ing. Antona Stanku, starostu obce Veľký Klíž. Domčeky, ktoré možno slúžia len na odkladanie vecí sú, čo vidieť, ešte v dobrom stave. Nový majiteľ Milan Matejov zo Skýcova sa o ne zaiste stará.

Hudobné gény získal posledný bývajúci vzadu v tom novšom dome žijúci Anton Smatana, výborný notový huslista. Hudbe sa zaiste naďalej venuje, neviem však kde žije. Z tohto dvora má korene aj primátor Bojníc. Je to Lackov Smatanov syn. Prechádzajúc cez dedinu nemožno si nevšimnúť prekrytý kanál, ktorý je, ako som videl, udržiavaný a slúži ako chodník a na opačnej strane zasa krieppa s betónovými kockami, kde sme si najmä po daždi, pred večerou umývali nohy.

Vchádzam do uličky veľkej, zvanej aj ako „Cigánskej“. Tu mám v mojom programe krátko navštíviť a zaželať viac zdravia v novom roku Jolanke Saskovej (86r.), manželke už nežijúceho Pavla Sasku – nášho vodára. Darmo som však zvonil, búchal na dvere. Stále bolo ticho. Až šťastie veľké, prišli autom ich dobrí susedia Anka Dobiašová s manželom Marianom, ktorý je v poslednom čase zviditeľňovaný jeho slušnou, až umeleckou rezbárskou prácou. Pozvali ma k nim, že mi povedia, prečo som Jolanku doma nenašiel. Povedali mi príčinu, že je opäť v nemocnici a zápasí s ťažkou chorobou nôh. Po poďakovaní za informácie, ale aj za hosťiteľské prijatie, za čo im pekne ďakujem, pokračoval som ďalej. Chcel som sa pozdraviť s JUDr. Jozefom Stankom, ktorý, tak isto ako ja, zápasí so svojím boľavým srdiečkom. Pozdravili sme sa, krátko pohovorili o zdravotných ťažkostiach najmä jeho, čo všetko ho ešte

čaká. V blízkosti som zazrel dom Antona Šveca (už nežijúceho), kde v čase mojej návštevy ešte žila jeho manželka Mária Švecová (skoro 89 r.). Bola to dlhoročná pracovníčka poľnohospodárskeho družstva, pracovitá žena, na ktorú si pamätám, ako do práce chodila značne skrátanou cestou, vyšliapaným chodníkom za záhradami cez tzv. Jarky.

Prešiel som až na koniec uličky. Tam býva Pavel Švec nar. 1934, známy ako pilčík pracujúci v lesoch. Býva so svojím 57-ročným synom a spokojne. Pekne prerobený rodičovský dom, strecha, ale aj vnútri – interiér, nové bytové zariadenia atď. Syn Paľko snaží sa vo všetkých domácich činnostiach nahradiť matku, nežijúcu Olinku. A veru sa mu to darí. Zaželať som im veľa zdravia, lebo aj jeho nožičky neposlúchajú, ešte trochu viac, ako mňa. Po štrngnutí s nealkoholickým pivom odchádzam. Prešiel som až na koniec ulice, kde ešte sú dva domčeky. V jednom, zachovalejšom býva Šaray (Milanov syn) a v tom druhom Murko (Gregorov syn).

Otočil som sa a pokračujem. Prichádzam na námestie pred kultúrnym domom. Ako som už písal, na tomto mieste nebolo nič, iba tak močaristé priestranstvo. Ba, vlastne by som klamal. V roku 1945, na Tri krále, boli tu sústredení nemeckí vojaci. O tom som už písal. Smutné udalosti nebudem tu vnášať. Každý z nás má dosť svojho smútku. Radšej spomeniem to, že toto klížsko-hradišské centrum je už na nepoznanie v tom dobrom slova zmysle.

Ale veľmi, veľmi ma ťahá do malej uličky pod Rehákom. Na konci boli bane – lomy vápencového kameňa a vápenky. Z toho žilo niekoľko rodín. Tu som chodil často nielen otcovi kameň odhadzovať, ale aj preto, že som tu mal svojho dobrého kamaráta, už nežijúceho Paľka Hudoka, nar. 1937. V rekonštruovanom dome teraz býva so svojou manželkou jeho brat Milan Hudok. Ach, koľko krát mi otec podali kandlík a povedali: „*Na Pišta, chod' mi zobrať do Laukov do kandlíka vody!*“. Išiel som cez celý dvor, až dozadu záhrady, bývali tu dve rodiny. Nikto ani náznakom, ani slovom neprejavil nesúhlas s tým, že tadiaľ často chodím. Bolo by tomu tak aj dnes? Túto vodičku teraz pijeme všetci!

Skoro na večer prešiel som aj do ulice, ktorá smeruje na Klíž. Tu som chcel popriať veľa zdravia v novom roku Štefke Vargeje, manželke už nežijúceho Pištu. Už večerom, na schodách, ale predsa. A prečo práve jej? Ona samotná pamätá, že ja v roku 2004, keď mi zomrela manželka, možno asi po 16-tich dňoch, išiel som za Pištom a jeho manželkou, lebo dlhé roky sme bývali v jednom dvore a vedľa seba dobre vychádzali. Hľadal som a aj našiel podporu. Ale keď bolo s ním zle, išiel som sa rozlúčiť k jeho posteli, lebo ešte ma dobre vnímal.

A už len jedna a to posledná, ale najnovšia ulička. Nazvem ju uličkou Ondrika

(Dokončenie na str. č. 5)

Mozaika zložená z udalostí

Február je známy tým, že je to mesiac s najmenším počtom dní v roku. Každý štvrtý rok sa mu však pridá jeden deň a vtedy hovoríme o takzvanom priestupnom roku.

Listujúc v kalendári zisťujeme, aký je obsahovo bohatý na rôzne udalosti, sviatky a zaujímavé mená. Hneď druhý deň je označený slovom *Hromnice*. Je to cirkevný sviatok – Obetovanie Pána. V kostole sa požehávajú hromničné sviece, ktoré doma zapalujeme, aby nás ochránili pred živelnými pohromami. Od tohto sviatku sa začínajú predĺžovať dni. Veď aj pranostika vraví: *Na Hromnice o hodinu více.*

Další zaujímavý dátum vo februárovom kalendári je označený červenou farbou, ktorá symbolizuje lásku. Je to 14. február – sviatok svätého Valentína a oslavujú ho všetci zalúbení. Darujú si rôzne srdiečka, sladkosti, kvietky a iné drobné darčeky. Stretajú sa na rozličných romantických miestach, kde si vyznávajú lásku, ktorú spečatia bozkom. Je to jedinečná chvíľa i pre skôr narodených, lebo pri tejto príležitosti si prejavujú vzájomnú blízkosť, priateľstvo a úctu.

Na februárové dni netrpezlivo čakajú i žiaci a študenti. Sú to dni jarných prázdnin. Mnohí z nich odhodajú tašky s knihami do kúta, kde nájde svoje dočasné miesto i budík, ktorý svojim nekonečným ranným zvonením znepriemňuje sladké sny a bráni v dlhom vylihaní a leňošení v teplých perinách.

Potom nastane pár všedných a zabehnutých dní, kedy chodíme do práce a do školy. Netrvá to však dlho, lebo zrazu sú tu fašiangy – obdobie plné zábavy, maškarných bálov, karnevalov, ktoré sa končí „pochovávaním basy“.

Aj u nás sa táto jedinečná veselica udomácnila. V ten deň oživa celá dedina. Všetci s netrpezlivosťou čakajú na ulici na fašiangový sprievod, ktorý sa predváža po celej obci. Hudba, ktorá nemôže chýbať, dotvára tú správnu atmosféru. Účinkujúci

Púť po Klížskom Hradišti...

(Dokončenie zo str. č. 4)

Strmeňa. Tak ho volal jeho otec a myslím, že takéto meno mu aj pristane. Ulička – cesta vyasfaltovaná, ale zámenou prístupu na ihrisko je značne frekventovaná. Pozrel som ich pekné domy, som si predstavil tých, čo v nich bývajú.

Za celý čas putovania Hradištom nikoho som nevidel, nestretol až v ulici smerujúcej na Klíž. Potešil som sa stretnutiu s Milanom Rosinským a potom neskoršie aj s Jožkom Siegertom. Boli to pre mňa zaujímavé – informatívne rozpravy, kde kto býva, za čo im ďakujem.

Tých, čo som chcel pri mojom putovaní Hradištom vidieť, pozdraviť sa s nimi, podať im ruku, vyvolal som von a na schodoch, na dvore, pri dome na ceste sme sa pozdravili, krátko porozprávali a rozlúčili. Iba u Pavla Šveca bola nutná výnimka.

Svoje putovanie po svojom rodisku uzatváram. Som rád, že moje pranie sa mi podarilo krivkaním s paličkou splniť. Pozdravujem všetkých aj tých čo boli vnútri a prechádzal som vedľa ich domov, Karola Kňaze s manželkou Jozefínou (vrch dediny), Jozefa Kňaze (krčmáreje) a všetkých žijúcich vo vysokom veku.

Milí čitatelia! Obsah tohto môjho, už značne sťaženého putovania darujem všetkým ľuďom dobrej vôle, ako spomienku na toho, kto to písal.

Štefan Poliačik, 88-ročný

v neuveriteľných maskách od výmyslu sveta rozdávali dobrú náladu a radosť. Domáci na ražne dávajú slaninu, klobásy a počastujú ich niečim na zahriatie, aby im od toľkého spevu nevyschlo v krku. Oni ich za to vyzývajú v tanci. Táto bláznivá veselica vrcholí divadelným predstavením – pochovávaním basy. Každý v napätí očakáva, čím nás „basisti“ znova prekvapia.

No všetko má svoj koniec. Basa pochovaná, fašiangovníci utíchli. Končia zábavy, hýrenie, tancovačky. Nastáva pôstne obdobie.

Začína Popolcovou stredou, kedy nám pán farár v kostole poznačí čelo popolom v tvare kríža so slovami: „Pamätaj, človeče, že prach si a na prach sa obrátiš“.

Pôst trvá 40 dní – od Popolcovej stredy do Veľkej noci. Je to obdobie akéhosi stíšenia sa, pokánia, pokoja, obmedzenia sa najmä v mäsitých jedlách a alkohole. Je to čas na premýšľanie nad svojím životom, kde treba pridať a kde ubrať.

Čo všetko sa udialo počas jedného krátkeho mesiaca! Vnímame to tak, akoby sme skladali mozaiku. Najskôr do nej vkladáme kamienky jednoduchých, nevýrazných farieb – to sú dni všedné. Potom tam vznikne miesto na krásne, až ohnivočervené farby – to miesto v našom živote patrí láske, blízkosti. Celý stred mozaiky je venovaný pestrofarebným, ligotavým kamienkom – teda času zábav, karnevalov. Mozaiku nakoniec doplníme fialovými až tmavými farbami – to je čas stíšenia sa a pôstu.

Takto vznikol obraz mozaiky, ktorý je zhotovený z jednotlivých farebných kamienkov podľa významu udalostí, ktoré sme počas jedného mesiaca prežili.

Anna Kňazeová

Klub dôchodcov hodnotil i plánoval

Utorok 7. februára bol u nás úplne všedný, obyčajný deň. Neplatilo to však pre tridsaťdenný Klub dôchodcov. Práve na tento deň zvolal ich výbor výročnú členskú schôdzu. Konala sa v zasadačke Obecného úradu. Pre chorobu ako i z dôvodu účasti dvoch členov na liečebných pobytoch bola účasť o čosi nižšia. Prišlo dvadsať členov. Privítala ich predsedníčka Irena Bujnová. Osobitne uviedla hosti, ktorými boli podpredsedníčka Okresnej organizácie Jednoty dôchodcov v Partizánskom Anna Martineková (predsedníčka Mária Parikrupová sa pre zaneprázdnenosť ospravedlnila), predsedníčka OZ Tu žijeme Mgr. Zuzana Dolná, Miloslav Sasko, šéfredaktor Nového Clusu a tiež starosta obce Ing. Anton Stanko.

Po zvolení návrhovej komisie predsedníčka prečítala správu o činnosti klubu v uplynulom roku. Konštatovala, že členovia klubu sa počas roka stretli 11 krát, výbor klubu štyri krát. A aká bola ich činnosť?

Mali možnosť návštevy divadelných predstavení v Nitre a na jeseň aj v Prievidzi. Pomáhali pri výzdobe obce pred Veľkonočnými sviatkami, zorganizovali výlet na pútnické miesto Butkov, osem členov sa zúčastnilo okresnej Olympiády seniorov. Aktívne sa zapájali do obecných podujatí a podujatí organizovaných v spolupráci s OZ Tu žijeme, akými boli Cesta rozprávkovým lesom, Poďakovanie za úrodu, Jesenná či Vianočná výstava.

Podporili a zapojili sa do celoslovenskej petície JDS „Aj seniori chcú dôstojne žiť“. Využili ponuku rekondičných pobytov v Trenčianskych Tepliciach. Kultúrnym programom spestrili predvolebné návštevy tak predsedu TSK Jaroslava Bašku ako i Petra. Mátoša z Považskej Bystrice. Tradične sa spolupodieľali na podujatí Mesiac úcty k starším. Na zasadnutí Okresnej organizácie bola ocenená členka klubu Jozefína Bujnová. Na jeseň si dali vyrobiť klubové tričká. Členky a členovia klubu si pripravili slávnostné vianočné posedenie a v závere roka zorganizovali stretnutie so seniormi z Kolačna pri kaplnke na rozhraní hradišského a kolačianskeho chotára.

Naši seniori určite nechcú poľaviť a v ničom ubrať vo svojej činnosti ani v tomto roku. Predsedníčka predostrela plán činnosti, v ktorom hovorila o tom, že ich čaká zdravotná prednáška, chcú sa opäť aktívne podieľať na organizácii výstav v miestom kultúrnom dome, svoje aktivity plánujú zamerať aj do prírody, na výlet sa chystajú do neďalekého Skýcova, kde si chcú pozrieť nielen vápenky, miestnu kalváriu, ale aj vystúpiť na tamojšiu rozhľadňu. Určite nechcú chýbať na seniorskej olympiáde, zatancovať by si chceli na Lubianke a, okrem iného, chcú záver roka spoločne prežiť tak, ako to bolo aj v roku predchádzajúcom.

Keď už odznali aj správy o hospodárení (Anna Melušová), či revíznej komisie (Helena Janáková) nasledovala diskusia. Prvá sa o slovo prihlásila predsedníčka OZ Tu žijeme, ktorá poďakovala za vzornú spoluprácu. Prišla aj so zaujímavou výzvou. Týka sa pripravovanej publikácie o výšivkách. Poprosila o informácie, kde a kto vlastný niečo z tejto oblasti ľudovej tvorivosti. Ing. Anton Goga svoj diskusný príspevok zamerail najmä na možné zvýšenie členského. Anna Martineková zdôrazňovala význam členstva v organizácii, lebo ako povedala, keď by ona nejestvovala, kto by sa zastal dôchodcov. Zamerala sa aj na plánované okresné seniorské podujatia. Už v máji bude zrealizovaný program, v ktorom sa môžu predstaviť seniori v prednese poézie. Na jeseň sa chystá podujatie Spevom k srdcu. V diskusii sa riešilo aj možné zvýšenie členského. Do debaty sa zapojil a prácu klubu dôchodcov ocenil aj starosta obce Ing. Anton Stanko. Pritomní si mohli pozrieť aj vzorne vedenú klubovú kroniku, tiež fotoalbum dokumentujúci všetko, čím klub žil v uplynulom období. Úplne na záver prečítala Marta Dobiášová uznesenie.

Po rokovaní nasledoval kultúrny program, v ktorom členky klubu krátkou scénkou priblížili fašiangové zvyky. Vtipné a nápadité vystúpenie výborne zapadlo do neformálnych rozhovorov pri milom posedení s pohostením, ktoré trvalo do skorých večerných hodín.

Peter Matašeje

Turisti sa stretli na výročnej schôdzi

Uplynulý rok bol tradične bohatý na turistické akcie. V sobotu 11. februára o 17-tej hodine sa v malej zasadačke zišlo 46 členov KST Ostrá, ktorých privítal predseda Vladimír Sasko. Medzi hosťami bol starosta Ing. Anton Stanko a zástupcovia spoločenských organizácií obce. Od predsedu sme si vypočuli zhodnotenie všetkých minuloročných akcií. Naplánovaných bolo 18, uskutočnilo sa 16 z nich. Najpodujatie, Regionálny letný zraz, bolo v júni na Hôrke. O všetkých podujatiach sme vás pravidelne informovali. Správu o hospodárení podal Emil Sasko, správu revízie komisie predniesla Mgr. Zuzana Kráľová. Plán činnosti na rok 2023 predstavil Ing. Ondrej Strmeň. Za svoju aktivitu a nezištnú pomoc pri organizovaní podujatí s občerstvením klub ocenil kuchárky Martu Dobiašovú, Máriu Šusterovú a Máriu Hlaváčkovú. Za aktívnu prácu v klube bol ocenený aj Peter Kňaze z Kračín. V diskusii starosta obce ocenil ich skromnosť, poďakoval Vladimírovi Saskovi za prácu v klube, v DHZ aj za pomoc pri akciách v obci. Nám, turistom, zaželel veľa pekných zážitkov na túrach a aby sme sa vždy vrátili domov zdraví. Peter Maťašeje skonštatoval nízku účasť na vlnnejšej brigáde ku Dňu Zeme a vyzval na zmobilizovanie na tohtoročnú brigádu. Súhlasne sa pridal aj predseda klubu, ktorý informoval o značkovani chodníka k rozhľadni a ukončil oficiálnu časť schôdze. Nasledovala prezentácia fotografií z organizovaných aj súkromných turistických akcií pri bohatom občerstvení. Mnohí využili aj príležitosť k zaplateniu členskej známky na tento rok.

■ Starosta obce ďakuje predsedovi klubu za aktívnu prácu.

Foto – P. Maťašeje

Ing. Zuzana Holáková

POZVÁNKA

Tribečské múzeum a Nitriansky samosprávny kraj vás pozývajú na výstavu:

Veľkonočné inšpirácie

s cieľom zachovávať ľudové zvyky. Na výstave budú prezentované veľkonočné výrobky, dekorácie, medzi nimi aj od Ing. Zuzany Holákovskej. Atmosféru doplní tradičné stolovanie a umocní krása kroja z okolia Topoľčian. Výstavu si môžete pozrieť v mesiaci marec, od 1.3.2023 do 31.3.2023.

Otváracie hodiny múzea:

pondelok - streda: 8.00 - 15.30 hod,
štvrtok - piatok: 9.00 - 16.30 hod.

Máte aj vy radi masky?

(Dokončenie zo str. č. 1)

Po celý čas veľmi dobre hral domáci DJ Peťo Dobias.

Keď sa stretnú na jednom mieste dobrá nálada, kostýmy, výzdoba, hudba, tanec, jedlo, tombola a predovšetkým kvalita, vznikne z toho výborná akcia, na ktorú sa nezapáda. Prekvapivo hojný počet návštevníkov, malých aj veľkých a fotografie na facebookovej stránke obce Veľký Klíž hovoria za všetko.

Ďakujeme občianskemu združeniu OZ Tu žijeme, všetkým aktérom, tým, ktorí pripravovali ale aj upratovali sálu a ďakujeme obci, ktorá poskytla priestory.

Mgr. Nadežda Lojek

Ostrá na Ostrej

... 18. ročník turistického podujatia v 19 ročnom pôsobení KST Ostrá. Prečo 18? V roku 2021 nám pandémia koronavírusu podujatie zrušila.

Krátko po desiatej hodine predseda klubu privítal 35 turistiek a turistov aj dvoch štvornohých priateľov a poslal nás cez dolinu, po urbárskej ceste na Ostrú. Všetci tú trasu poznáte, ak nie, nabudúce sa pridajte, tak to urobili Marienka s Jankom. Za svoj prvovýstup však diplom nedostali, odmenou im, ale aj všetkým nám, bol výhľad. Staré duby verne stoja na svojich miestach, niektoré búlťavé, ale všetky majestátne. Nebo modré, slnečné. Pár dní trvajúcí mráz už opustil našu dedinu a 12. februára nám zimu pripomínali zbytky neroztopeného snehu, ktorý odolával teplému prúdeniu. Od severnej strany snehu bolo dostatok. Deti sa spúšťali po zadku, aj guľovali. Zostup bol náročnejší, pomalší a hlavne šmyklavý. Naše kroky pokračovali asfaltkou na Vrchhore. Chlapi úspešne založili ohník, slaninky a klobásky sa dočkali opekania a my sme s chuťou pojedli všetky tie dobroty.

Počasiť nám prialo, bolo príjemne, slnečno, dokonca ani na Malej Ostrej nefučalo. Príjemná bola aj turistická spoločnosť. Odchod postupný, podľa časových možností zúčastnených – jedna z Veľkých Krštenian, jeden zo Šurianok, štyria z Ješkovej, ostatní domáci. Oheň zahasnený, chodník prejdenný, všetci rozlúčení, turistická nedela ukončená.

Dana Smatanová

Futbalisti hodnotili

V sobotu 28. januára sa v zasadačke obecného úradu vo Veľkom Klíži stretli na výročnej schôdzi priaznivci futbalu. Schôdzu otvoril a viedol predseda OŠK futbalového oddielu Mgr. Juraj Martiška. Na úvod prítomných privítal a oboznámil ich s programom schôdze. Nasledne bola zvolená návrhová a volebná komisia. Predseda futbalového oddielu predniesol správu o činnosti od ostatnej výročnej schôdze. Informoval o akciách a aktivitách, ktoré sa pod hlavičkou OŠK FO konali, ako napr. oprava strechy kabín, výmena lapačov lôpt za bránami, vybudovanie osvetlenia ihriska a iné. Správu o hospodárení už tradične podala ekonómka futbalového oddielu Ing. Zuzana Holáková. Informovala o príjmoch, výdavkoch aj stave finančných prostriedkov na účte a v pokladni. V správe kontrolnej a revízie komisie bolo konštatované, že účtovníctvo OŠK FO je bez chýb a výhrad. Pred voľbami sa svojej pozície predsedu vzdal a svoje pôsobenie pri futbale ukončil Mgr. Juraj Martiška. Vo voľbách bol pre rok 2023 zvolený výbor v nasledovnom zložení: Rastislav Beliansky, Peter Hudok, Igor Krepuš, Ing. František Meluš, Jozef Minárik, Ing. Michal Stanko, Ján Urban a Milan Vaňo. Keďže sa o post predsedu nikto neuchádzal, schôdza poverila výbor zvoliť si spomedzi seba alebo najst iného vhodného predsedu. V diskusii Ing. Zuzana Holáková informovala o ukončení svojho dlhoročného pôsobenia na pozícii ekonómky futbalového oddielu. Tajomník FO Ing. Michal Stanko následne poďakoval už bývalému predsedovi aj ekonómke za odvedenú prácu pre futbal vo Veľkom Klíži. Starosta obce Ing. Anton Stanko informoval o schválenej dotácii z rozpočtu obce aj o komunikácii o spolupráci s Ješkovou Vsou. Ďalej sa v diskusii okrem iného hovorilo o plánovanom servise čerpadla na pitnú vodu, oprave bojlera v kabinách ihriska, o novom trénerovi mužov Tomášovi Krajčírovi a príprave mužov na jarňú časť. Na záver bolo prednesené a schválené uznesenie zo schôdze.

Na prvej výborovej schôdzi po dohode členov výboru boli pre rok 2023 zvolení: predseda OŠK FO Rastislav Beliansky, podpredseda Igor Krepuš a tajomník Ing. Michal Stanko.

Ing. Michal Stanko